

Priopćenje broj 2

U Matici hrvatskoj osnovana „Inicijativa EU 1481“

U Matici hrvatskoj je 21. svibnja 2015. održana konferencija za novinare tijekom koje je predstavljena „Inicijativa EU 1481“. Inicijativa je nazvana po imenu rezolucije Parlamentarne skupštine Vijeća Europe broj 1481 iz 2006. o osudi komunističkih zločina. Na konferenciji su sudjelovali pročelnik odjela za politologiju Matice hrvatske Jure Vujić, glavni tajnik Matice hrvatske Zorislav Lukić te povjesničari dr. Ivan Bulić i dr. Mario Jareb. Nova inicijativa koja djeluje u sklopu Odjela za politologiju Matice hrvatske nastojat će priređivanjem niza okruglih stolova i drugih manifestacija senzibilizirati hrvatsku javnost za osvješćivanja vlastite totalitarne komunističke prošlosti i za rješavanje strukturalnog negativnog nasljeđa potrebnim zakonskim mjerama i hrvatskim prilikama odgovarajućim zakonom o lustraciji, istaknuo je Jure Vujić, pročelnik odjela za politologiju Matice hrvatske. Također je naglasio da je riječ o građanskoj inicijativi koja je šire okupljalište hrvatskih intelektualaca i znanstvenika, i koja će nastojati ukazati ne samo hrvatskoj nego i široj europskoj javnosti i europskim institucijama (Europska komisija, Europski parlament) na nepostojanje političke volje i deficita hrvatskih državnih pravosudnih institucija i upozoriti na poteškoće, opstrukcije i propuste u osudi komunističke totalitarne prošlosti u Hrvatskoj. Osvrnuvši se na povijesni kontekst takve inicijative, dr. Ivan Bulić je naglasio negativne posljedice prešućivanja komunističkih i jugoslavenskih zločina za hrvatsko društvo istaknuvši ostatak totalitarnog uma i prakse u hrvatskim javnim institucijama a za primjer je naveo slučaj otkaza novinarki HRT-a Karolini Vidović Krišto kao frapantan primjer neslobode medija i kršenja osnovnih ljudskih prava. Dr. Mario Jareb je govorio o nužnosti uspostave hrvatskoga memorijalno-dokumentacijskog centra komunističkih i ostalih totalitarnih zločina u Hrvatskoj i Jugoslaviji po uzoru na druge europske postkomunističke države, čije bi djelovanje prvenstveno bilo usmjereno dokumentiranju i istraživanju te održavanju sjećanja na postupke totalitarnih i autoritarnih režima na hrvatskom narodnom i državnom području od razdoblja postojanja prve Jugoslavije do sloma komunističkoga režima godine 1990. Zorislav Lukić je kao primjer budućeg djelovanja Inicijative prema hrvatskim pravosudnim tijelima naveo slučaj Budimira Lončara kao paradigme nekažnjenih jugoslavenskih komunističkih zločina iz prošlosti, kojim bi se mogao i baviti budući zakon o lustraciji. Javnost je upoznao sa službenim dokument tadašnje OZN-e s području Zadra iz lipnja 1945, potpisanog od Budimira Lončara kao tadašnjeg načelnika, u kojem na eksplicitni način šalje upute-nalog Okružnom narodnom sudu Zadra da optuženiku kojeg je proglasio neprijateljem naroda dosudi najstrožu, smrtnu kaznu: „Na ovaj način okrivljeni je otvoreno pokazao svoj neprijateljski stav prema NOP-u i Narodnoj vlasti kao i svoju namjeru da svim sredstvima pa i najpodlijim radi protiv interesa našeg naroda, a u korist onih nad kojima je radi protunarodnog rada kazna od naroda već izrečena. Težina krivične odgovornosti okrivljenika zahtijeva najstrožiju kaznu izrečenu od Narodnog suda.“ Lukić se također nadovezao na veleizdajničku ulogu Budimira Lončara u Domovinskom ratu kada je 25. rujna 1991. na sjednici Vijeća sigurnosti UN kao predstavnik Jugoslavije pozivao na usvajanje rezolucije Vijeća sigurnosti UN-a o embargu na prodaju oružja za područje bivše Jugoslavije - čime je Hrvatska bila izručena srpskom agresoru na pladnju – ovim riječima: „Nitko od jugoslavenskih čimbenika nije nevin ni potpuno čist. Svi

su, u stanovitoj mjeri, zatajili u svojoj povijesnoj odgovornosti. Tko je prvi počeo, a tko i kada nastavio s eskalacijama, u ovom trenutku postaje manje bitno...“ te nastavio „Hrvatski i srpski narod... moraju živjeti zajedno u sadašnjoj domovini i u sklopu postojećih granica“. Na kraju su sudionici Inicijative naglasili kako je Hrvatska „zemlja slučaj“ po pitanju lustracije jer su sve postkomunističke zemlje provele svojevrstu lustraciju, istaknuvši da lustracija treba biti usklađena s hrvatskim društvenim, političkim i pravnim prilikama te da smije predstavljati „lov na vještice“ niti nikakav oblik političkog ili ideološkog revanšizma.

U Zagrebu, 21. svibnja 2015.